

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI LAP.

Megjelenik hétfő és csütörtök kivételével minden nap.

A bajai függetlenségi és 48-as part hivatalos közlönye.

Szerkesztő: és Kiadóhivatal: Bende Imre-u. 3. sz. HIRDETÉSEK a szerkesztőségben és a kiadóhivatalban vetetnek fel.	Társ-szerkesztő: Wagner Antal	Laptulajd. és fel. szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 10 kor. Vidékre 16 kor. Egyes szám ára 4 fillér
---	---	--	--	--

Munkapárti népgyűlések. Mozgalom a népjogok ellen.

Ha igaz a hír, amely a mungók főfészkéből, az országos munkapárt klubjából kelt szárnyra és röpköd világgá, akkor rövidesen isteni komédiában lehet része Magyarország népének.

Vándorútra akarnak kelni a mungó vezérek, hogy népgyűléseken szónokolhassanak az ő levitézlett fővezérük, Khuen-Héderváry Károly hajdani grancsár és bukott miniszterelnök mellett. Isteni komédia lesz az, amikor a mungó-vezérek kacagánybőrbe öltözve odaállanak a nép elé és kuruckodnak az ő hatalmuk forrása, Bécs ellen.

Bécs ellen hirdetnek háborút, mert úgy mondják, hogy Bécs nem akarja megengedni azt a gyakran hánytorgatott rezolúciót. Hát vajjon igazán a rezolúcióért szállanak e azok a jó urak harcba, hát vajjon Bécs ellen harcolnak e azok a kacagányos urak?

Meg kell csak egy kicsit lebbenteni a kuruc mentét és menten előtűnik van a maga mivoltában a labanc plundra, a gazda. Mert hát valójában labancok ám azok a mungók és nem is Bécs ellen akarnak ők háborúskodni, hanem a nép ellen, a nép jogai ellen akarnak ők segítséget kérni. Érzik, hogy alkonyodik már az osztályuralomnak és dereng a népparlament rózsaszínű hajnala. Ezt a hajnal akarájk visszacsinaltatni a népmilliók által a népmilliók ellen.

Nem a rezolúció, nem a póttartalékosok behívása fáj Tiszának és reakciós seregének, hanem a mértőföldes lépésekkel rohanó általános választói jog.

Hiszzen, hogy olyan nagyon akarják a nemzet jogait védeni, ha olyan nagyon akarják a póttartalékosokat megvédelmezni, itt van az 1905. június hó 21. én meghozott képviselőházi határozat:

A képviselőház megállapítja, hogy a véderő létszámában az 1888. évi XVIII. t. cikk alapján póttartalékosok behívásával, vagy a három évet kiszolgált védkötelesek visszatartásával eszközölt kiegészítése tilos és törvénytelen. Mert az a most egyenesen megtagadott, vagy a végrehajtó hatalom célzatos intézkedése folytán meg nem

szavazott ujoncok pótlására, tehát az országgyűlés ujoncmegajánlási, illetőleg megtagadási jogának szándékos kijátszására szolgálna, e jog eredményes gyakorlásának meghúztatására; ez pedig semmi esetre sem volt ama törvény szándéka, ezt a célt semmiesetre sem értette a törvény azon „különös körülmények” alatt, melyek fenforgásához szövszerint köti a létszámkiegészítés rendkívüli módjának megengedését.

Ez világosan beszél, ez kizár minden félreértést, ebben nincsen semmi sem homályba burkolva, mint a friss sütetű kurucok rezolúciójában. Miért nem szerettek ennek érvényit?

Mert akkor még nem kellett a népjogok ellen harcolni.

Uj szanatórium a fővárosban.

Baja, 1912. márc. 12.

Az Aréna-utó előkelő negyedében, közel az Andrássy-utóhoz egy gyönyörű, nagyarányu palota vonta magára a járó-kelők figyelmét. Ma e szép épület utolsó dekorumképpen megkapta ragyogó, aranybetűs fölrírását: Park-szanatórium és zöld növényekkel, pálmakkal földszítve adódott át hivatásának.

A Park-szanatórium a Liget szanatórium-részvénytársaság tulajdona s mint ilyen, abban a szerencsében részesül, hogy új szépségét, fényét, nem homályosítják el a kezdeti nehézségei; ezeket a lépéseket már maga az anyaintézet tette meg s így az új szanatórium egy már fényesen vezetett, lüktető életű szervezet kötelékébe illeszkedik bele. E nagyarányu épületrészletben gyönyörűséggel vezetett körrel magam. Egy csodás, modern vár ez a főváros szívében, egy a maga lábán élő terület, amelynek saját villanytermelő telepe, kúija, hűtőkamrája, középponti konyhája van. Elragadtatásomat fejeztem ki már előtűnt is Jakab László dr.-nak, a Liget-szanatórium részvénytársaság kiváló, közismert igazgató-főorvosának, aki annak idején a részvénytársaságot alapította és fardhatatlan buzgalomával kiváló orvosi és adminisztratív tudásával oly fényes módon tudja tartani, hogy ma már győztesen kerül ki az összehasonlításból, ha bármelyik európai intézettel mérjük is össze. Ez új épület létesítésével a szanatórium komplex tökéletesítését érte el; az eddig is belgyógyászatra berendezett Liget-szanatórium megmarad továbbra is hivatásának, az új épület pedig sebészeti és urológiai intézet lesz. Bizonyos, hogy meg fog felelni

céljainak, mert ahol ennyi okos és praktikus technikával tudják a saját szükségleteiket előállítani, ott bizonyára a betegek is megelégednek mindazt, amire szükségük van.

Az új szanatórium vezető-főorvosa: Milkó Vilmos dr., az általánosan ismert jeles operatőr, aki egyuttal a sebészeti osztály főorvosa, az urológiai osztály élén pedig Lakatos Viktor dr., a fővárosban közismert és kedvelt szakorvos áll.

Az épület belsejében tett séta még jobban elragadott nemcsak praktikus voltánál fogva, de az izlés, csín, csend és tisztaság elvarázsolt mindnyájunkat, akik ott voltunk.

Gyönyörű magyar mintájú színes hallból indul föl a hófehér márványlépcsőház, tarka keleti szőnyegével, pompás pálmaligetével csodásan gazdag és intenzív hatást kelte. Óriási lift kínálkozik mindkét oldalon, betegszállításra is berendezve, de a lépcsőház oly csábító, hogy inkább gyalog megyünk. Az első emeletre érve, ugyanolyan szín pompás hallba jutunk, mint a földszinten, ahonnan jobbra és balra üvegfalal vannak elzárva a betegszobák folyosói. E szép széles és világos folyosókon csöndesen surran át egy-egy hófehér ruhás és főkötös ápolónő, tartózkodni a folyosón senkinek sem szabad, nehogy a betegetek zavarják. A betegszobák az ideálja mindannak, amit e téren elgondolni csak lehet. Hófehér mosható itt minden, függöny, butor, huzatok, művészeti szépségük mellett ragyognak a tisztaságtól. A beteg, nyugalmáról, biztosságáról gondoskodik a központi fűtés, hideg és meleg víz, telefon, optikai jelzőberendezés, amely mellett nem kell jajgatnunk, hogy a szomszéd csönget, mert színes kis lámpák jelzik a folyosón, hogy valamelyik szobából kéri a személyzetet. A betegszobákból kitekintve a városígyet parkjában találjuk magunkat, a belső szobák a szanatórium gyönyörű kertjére tekintenek.

A legnagyobb csodálatot és bámulatot váltotta ki mindnyájunkból a harmadik emelet berendezése, ez az épület igazi fundamentuma. Itt vannak a műtőtermek. Látszik, hogy szakavatott emberek nagy körültekintéssel, biztossággal és ami nem utolsó: áldozatkészséggel rendezték be. Az orvosi műszerek egész arsenálját találjuk az előkészítő termekben. Négy hófehér óriási operáció terem sorakozik egymás mellett, mindmegannyi fehér csempével burkolva, fénylő nikkell és üvegberendezéssel s olyan fényesre sikált padlóval, amely a tűkörrrel vetekedik.

A műtőtermek nagyszerű berendezésében sorakoznak az urológiai vizsgálatra szánt helyiségek. Ezerféle katéterek, hólyagvizsgáló tükrök és műszerek, főleg pedig szakavatott orvosi kezelés kínálkozik azoknak a betegeknek, akik álszeméremből hirdető kontárokhoz fordultak eddig.

E tökéletes berendezéshez járul még a fülészeti, gégeszeti vizsgáló, fogászati, koz-

metikai terem, hatalmas Röntgen- és kémiai laboratórium. S mindazon sebészeti főnjáró betegek, akiket még ez sem elégít ki, a szanatórium télkertjén az u. n. Rivierán át jutnak a liget szanatórium, fővárosszerte ismert gyönyörű ebéd- és közhelyiségeibe, ahol a nap nagy részét szórakozással tölthetik el.

A minden ízében művészi intézet tervezői: Komor Marcell és Jakab Dezső építésszek, kik méltán büszkéek lehetnek ezen legújabb nagyszerű alkotásukra.

Telefonhírek.

Budapest, 1912. március 12.

A válság.

Lukács László miniszterelnöksége most ismét előtérben van és a legnagyobb valószínűség szerint ki is fog nevezetni. Lukács László kinevezetéseért Csáky Albin gróf is sikra száll és a felségnek az ő kinevezetését fogja ajánlani.

Návy Lajos képviselőházi elnöknek, aki a demokratikus választói jog híve, van egy új kibontakozási terve, amelyet később fog ismertetni.

Az Alkotmány ma azt követeli, hogy indítsák meg a Pester Lloyd ellen a sajtóper azért, amiért megírta Aufferberggről a Magyarországra való bema-sirozási tervet. A Pester Lloyd viszont azt mondja, hogy nyugodtan néz a sajtóper elé, mert kezei között tárgyi bizonyítékok vannak.

Regula

előtt ma hirdették ki az ítéletet, amely szerint a király szabadfolyást enged az igazságszolgáltatásnak. Regula az ítéletet nyugodtan fogadta. A kivégzés szerdán reggel lesz.

NAPIHIREK.

A siketnéma halála. Hogyan történt az eset.

Tegnap megírtuk, hogy a Haynald-utcában leütötte, vagy leszúrta Koszorus Mihály csendőr — állítólag önvédelemből — Bognár Lajos siketnéma kőműves legényt.

A véres esetről szóló első tudósításunk

sokban pótlásra szorul, amennyiben nem oly világos az eset, amint azt informálóinktól megtudtuk.

Mindenekelőtt meg kell állapítanunk, hogy Bognár Lajos szolid és szorgalmas fiú volt, akinek bírósággal még dolga nem volt. Magát az esetet komplikálja azon körülmény, hogy Bognár Lajosnak nem egy sérülése van, hanem több. Nevezetesen a kezefeje le van vágva és szét van zúzva s nem lehet határozottan megállapítani azt sem, hogy melyik sérülést kapta először. Az így bonyolulttá tett vizsgálatnak kell a dolgra világosságot vetni, hogy vajjon jogosult volt-e a csendőr ilyen módon való fegyverhasználatra.

Tegnap este Bájára érkezett egy csendőr hadbíró és Stencky Lajos csendőr-főhadnagy, akik a vizsgálatot megindították.

Ma délután három óraker ejtették meg a Bognár Lajos holttestének a boncolását is. Mindenesetre érdeklődéssel tekintünk a bonyolult ügy vizsgálatának lefolyása elé.

Koszorus csendőr és Radics ápoló, aki nehány milliméterrel a szíve fölött szenvedett sérülést, súlyos betegen fekszenek a kórházban.

Küldöttség a főispánnál. A heti állatvásártér áthelyezése dolgában ma nagyobb küldöttség járt a főispánnál. A deputáció azt kérte, hogy támogassa az alvégieknek azt az ismeretes kérését, hogy a heti állatvásártér ne a nagyvásártérre, hanem a Bara-térre helyezessék át. A küldöttséget Meskó Zoltán lapszerkesztő-kollegánk vezette.

A város közgyűlése. Baja város törvényhatósági bizottsága ma hatvanhárom tárgyból álló közgyűlést tartott. A közgyűlésről legközelebb fogunk részletesen beszámolni.

A kereskedő-tanonc iskola céljaira 1100 korona szubvenciót utaltványozott ki a kereskedelemügyi miniszter.

»A virág és a divat« című tárcánk folytatása a mai számunkból térszürke miatt kimaradt.

A Bajai Munkás Otthonban f. hó 16 án (szombat) este Miákiés Ferenc (Budapesti) tudományos felolvasást tart

Nemzeti ünnep a népiskolában. A bajai áll. elemi népiskola mindhárom városrész körzetében szép műsor keretében fogja megünnepelni március 15-nek évfordulóját. Az ünnepély mindhárom körzetben fel 9 óraker kezdődik, melyre az áll. népiskolai gondnokságot, a tanügy barátait s a szülőket tisztelettel meghívja az Igazgatóság.

Az Ipartestület közgyűlése. A »Bajai Ipartestület« f. hó 17-én (vasárnap) délután 2 óraker, határozatképtelenség esetén f. hó 25-én (hétfőn) délután 2 óraker tartja ez évi

rendes közgyűlését, a következő napirenddel: Elnöki jelentés. Az 1911. évi zárszámadás és 1912. évi költségvetés megállapítása. Indítványok és kérvények. Tiszdtújítás.

Csak a Mauthner-féle magvakat vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges.

A Bajai Polgári Olvasó-Egyesület mint más éveken, úgy az idén is 1848. március 15-ik napját saját helyiségében este 8 óraker társas-vacsorával fogja megünnepelni. Ünnepi beszédet dr. Fehérváry Dezső mond. Ezen ünnepi lakomára Baja város hazaftas polgárait ez uton tisztelettel meghívja a rendező bizottság. Társasvacsorára jeleutkozni lehet az egyesület helyiségében.

Nagy halvacSORA a Bárányban. Március 15-én a Bárány Szálloda emeleti nagytermében, mint minden évben az idén is táncal egybekötve halvacSORát rendezek. Előjegyezni lehet a »Bárány« éttermében. Tisztelettel HORVÁTH JANOS vendéglős.

Szerkesztő:

FODOR KÁROLY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma 101

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetlen emlékü drága kis gyermekünk elhunyna alkalmából akár részvétnyilvánításukkal, akár a temetésen való megjelenésükkel mérhatalen fájdalomkakat enyhíteni szivesek voltak, ez uton mondunk őszinte köszönetet.

Baja, 1912. március hó 9.

Ozsvald István
és családja.

Közönség köréből *)

E rovat alatt közérdekű felszólalásokat díjtalanul közlünk, a felelősség azonban a beküldőt terheli.

A Gyümölcsészeti Egylet Közgyűlése.

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

Atulirott gyümölcsészeti egyesületi tagok arra kérjük szerkesztő urat, sziveskedjék alábbi sorainknak helyt adni:

Gyümölcsfa-karbolineum

„LOHSOL“

(törvényesen védve.)

Legnagyobb mértékben vízben oldható, biztosan gyógyítja
gyümölcsfák, bokrok stb.
valamennyi betegségét, különösen **rák-, üszök-, gummifolyás**

stb. bajokat, föltétlen biztossággal elpusztít *vérvél- és pajzs-tetűt*, almaférgest stb. és megöli valamennyi gyümölcsférgel, hernyót és azoknak petéit. Megakadályoz minden *gomba- és penészképződést*, valamint más ártalmas burjánzásokat. Meggyógyít minden *kéregbetegséget és regenerálja öreg fáknak kérégt*. Hat a *növésre*, fokozza a *nedvkeringést* és előmozdítja a *termőképességet*. Leghatásosabb védelem vadnak és egereknek pusztítása ellen, melyek a faiskolákba esetleg belopódtak.

! Számos elismerés bizonyítja, hogy !
! a gyakorlatban legjobban bevált : !

Egyedüli elárusító Bács Bodrog vármegyére:
DRESCHER GYULA BAJA.

A Gyümölcsészeti Egyletben a mult esztendőben több olyan esemény történt, amelyről a tagoknak be kellene számolni. De itt volna már az ideje annak is, hogy az egylet egy évi működéséről beszámoljon a vezetőség. Már rég itt lett volna az ideje, hogy megtartsák az évi közgyűlést és még mindig híret se halljuk annak, hogy mikor lesz a közgyűlés.

Kérjük szerkesztő urat, engedje meg, hogy a Bajai Független Ujság hasábjain kérjük fel az egyesület vezetőségét, hogy a közgyűlést minél előbb összehívja.

Baja, 1912. március 9-én.

Több gyümölcsészeti egyesületi tag.
(Huszonöt aláírás.)

Szerkesztői üzenetek.

R. Boriska. Csak keszk, de el nem marad.

B. B. Nem lehet örökké egy és ugyanazzal a kérdéssel foglalkozni. Különbön is csak a nyáron lesz a dolog ismét aktuális. Minden valószínűség szerint megmarad és némi átalakítás után az új szinigazgató is abban fog játszani.

**A Bárány Szállodába
egy fiú tanulónak
felvétetik.**

Férjhez menni óhajt

26 éves kath árva . . . . . 180,000 vagyonnal
38 éves francia k. a. . . . . 100,000 "
22 éves csinos török hölgy 100,000 "
valamint még sok száz vagyonos özvegy és hajadon.
Komoly ajánlkozóknak, ha vagyonatlanok is, díjtalan felvilágosítást ad
Schlesinger, Berlin 18.

Jó házi szappan

kapható kilonként 88 fillérért.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Előleg

az évi gabona termésre.
Uj bérletek és birtokok
teljes felszerelése
előnyös feltételek mellett:

Magyar Gazdák Hitelintézete Rt.
Gazdasági Osztálya.
Budapest, V., Kálmán-utca 15.

ZONGORÁK

ÉS PIANINÓK

legszilidibban vásárolhatók

Ifj. Wagner Antal

zongora-teremben
BAJÁN.

Bácsmegeye legré-
gibb és legna-
gyobb zongora-
:: raktára ::
Tíz éves írásbeli
:: szavatosság! ::
Legelőnyösebb
fizetési feltételek! :

A legelterjedtebb és legjobb

őnműködő hordozható és kocsi-ra szerelhető szőlő-, gyümölcsfa-, komló- és sővénypermetező a

SYPHONIA

**Borsajtók.
Hydrauikus sajtók.
Mustszűrő készülékek.
Szőlőzuzogépek.**

Érdelődőknek bővebb felvilágosítással szolgál:

Ph. Mayfarth & Co. Wien

FRANKFURT a M. BERLIN. PARIS.

110a számú illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve. — Képviselők kerestetnek.

**STOCK-
Cognac**

Medicinal

hivatalos ólomzárral ellá-
tott palackokban mindenütt
kapható

Camis és Stock

gőzüzemű gyárából
BARCOLA.

ÁLLANDÓ

BUTORKIÁLLITÁS

Baján, Erzsébet királyné-utca 7. szám alatt.

Rosenfeld Albert ajánlja nagy választékban saját készítményű *fa- és kárpitos butorait* meglepő kedvezményes ár és fizetési feltételek mellett. Diszítések és lakberendezéseket kiváló szakmunkásom végzi. Telefonszám 84.

A legkiválóbb faj, nemesített

Gyümölcsfák

kaphatók

Hoffmann Ignác Szeged,
ujszegedi faiskolájában.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Telefon szám 175.

Nemi bajoknál, húgyszófolys, tripper-kankónál csakis az **ILLEŠ**-féle Santal-capsulák, ezelőtt **LARICIN CAPSULÁK**, mint legbiztosabb óvszert mindenki használja. 3 kor. beküldéssel ingyen póstaköltséggel szállítja **ILLEŠ ANTAL** gyógyszerüzem Szabadka.

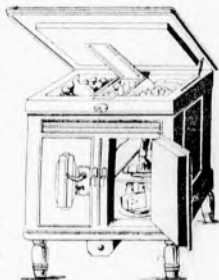
Jégszekrények

mindenféle kivitelbe, szállodák, vendéglők, mézárások és magánosok részére készítettnek

GOLDNER
Testvérek

jégszekrény-gyártóknál
B-J

Matyas-ki aly-
tér 6 es Pest-
út II. szám

Allandó nagy jégszekrény-raktár.

Kedvező fizetési feltételek.

Elvállalunk épület-asztalos és bádigos munkákat. — Jutányos árak.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ha „FORHIN“-nal permetez

I-SZÖT
kevesebb
a gond,
II-SZÖT
kevesebb
a munka,
III-SZÖT
kevesebb
a munkabér!

mert a „FORHIN“ a sokszorta megjavított **BORDÓI KEVERÉK** kész állapotban!

Nagyon erősen tapad a nedves levélre is!

Bármily harmatnál permetezhet vele! Semmi üledéke nincs! Szemtelen elismerő nyilatkozat! Kérjen ingyen és bérmentve leírást a Gyártjuk az eddig dr. Aschenbrandtszabadalmát képező „Részkenport“ és „Bordói port“.

FORHIN-gyártó, Budapest, VI, Váci-ut 93.

HIRDETÉSEK

felvételnek — a kiadóhivatalban

Törlesztéses kölcsönöket

engedélyezünk

15-től—65 évig

terjedő időtartamra

4¹/₂ 0 alapon,

kedvező feltételek mellett.

Bajai Keresk. és Iparbank.

Baja vasuti állomás főnöke keres ideiglenes alkalmazásra **gyors és olvasható írású fiatal embert** egyelőre 2 korona napidíjjal.

Miért nincs az idén Baranyában kolera?

Mert mindenütt a közkedveltségü

pécsi tettyei kristálytisza üdítő és borvizet

itták, mely nemcsak a legolcsóbb hanem a legkellemesebb ízű asztali viz. — Óvszer fertőző betegségek ellen!

Főraktár: IFJ. CSERBA GYÖRGY fűszerüzletében.

Ára palack cserével: 1/2 liter 18 fillér. — 1 liter 24 fillér.

1 1/2 liter 32 fillér.

Csak a
minőség

révén lett
világhírű
a valódi

PALMA
kaucsuk-cipósarok

A higienikus
**Palma kaucsuk
ágybetét**
minősége
elsőrangú